

به ناوی خوی به خشندهو میهره بان

هه ریمی كوردستانی عیراق

سه روکایه تی هه رییم

سه روک

بیریاری ژماره (۱) سالی ۲۰۰۷

یاسای وهزاره تی گهشت وگوزاری هه ریمی كوردستان - عیراق

به پیتی ئه وه سه لاته تی له برگه تی (۱) ی ماده تی (۱۰) ی (یاسای سه روکایه تی هه ریمی كوردستان - عیراق) ی ژماره (۱) ی سالی ۲۰۰۵ پیمان دراوه وه، به پالپشتی ئه وه یاساكاریه تی ئه نجومه نی نیشتمانی كوردستان - عیراق له دانیشتنی ژماره (۲۴) ی رۆژی (۲۰۰۶/۱۲/۲۷) ی خۆیدا کردویه تی بریارماندا به ده رکردنی:

یاسای ژماره (۲۰) ی سالی / ۲۰۰۶

یاسای وهزاره تی گهشت وگوزاری هه ریمی كوردستان - عیراق

ماده تی یه كه م:

مه به ست له م زاراوانه تی خواره وه، ماناكانی به رامبه ریانه له م یاسایه دا:

یه كه م: هه رییم : هه ریمی كوردستان - عیراق .

دووهم: وهزاره تی گهشت وگوزاری هه رییم.

سپیه م: وهزیر : وهزیری گهشت وگوزاری هه رییم.

چواره م: بریکاری وهزاره تی : بریکاری وهزاره تی گهشت وگوزار.

پینجه م: ئه نجومه ن: ئه نجومه نی پاوێژکاری وهزاره تی گهشت وگوزار.

شه شه م: مه به ستی گهشت وگوزاری: مه به ست له حه وانه (الراحه) و بووژانه وه (الاستجمام) و

وه رزش و مه له وانی و پابواردن و پاوکردن و بینینی هه واری میژوویی و ئاسه وارو

دیمه نی سروشتی و پارک و سه یرانگا و کرینی پیداویستی شه خسی و چالاکیی دیکه ی

خه مره وین و هه ره مه به ستیکی دیکه که گهشتیاران پابکیشی.

دهوتهم: جیگه‌ی گه‌شت و گوزار: هر جیگه‌یه‌که، مه‌به‌ستی گه‌شت و گوزاری تیدا به‌جی بی وهك ئوتیل و خواردنگه و گازینۆ و شوینی بووژانه‌وه (المنتجعات) و خیوه‌تگاوشوینی دیکه‌ی بۆ مه‌به‌ستی گه‌شت و گوزار ناماده کرابی.

هه‌شته‌م: ناوچه‌ی گه‌شت و گوزار: هر ناوچه‌یه‌که ده‌گریتته‌وه که بۆ چالاکی گه‌شت و گوزار له‌باربی و مه‌به‌ستی گه‌شت و گوزاری بۆ فه‌راهه‌م کرابی یان بۆ گه‌شت و گوزار له‌بار بی.

- نهرک وفرمانه‌کانی وهزاره‌ت -

مادده‌ی دووهم:

وهزاره‌ت ئهرکی پیلاندانان و به‌دواداچوونی بزووتنه‌وه‌ی گه‌شت و گوزاری ناوچه‌کانی هاوینه هه‌وار له‌چوارچێوه‌ی پلانی گه‌شت و گوزار له‌هه‌ریم دا جی به‌جی ده‌کات و ئه‌م رینگایانه‌ی خواره‌وه بۆ به‌دیهینانی ئامانجه‌کانی ده‌گریتته‌به‌ر:-

یه‌که‌م: به‌هاوئا‌ه‌نگی کردن له‌گه‌ل لایه‌نه په‌یوه‌ندیداره‌کاندا ووزه‌ی گه‌شت و گوزارو سه‌رچاوه‌ سروشتیه‌کان و ناوچه‌ ئاسه‌واری و میژوویی و مه‌زارگه‌ی ئایینی وه‌به‌ردینی به‌جۆریکی وا که خزمه‌تی مه‌به‌ستی گه‌شت و گوزاری بکه‌ن و په‌ره‌یان پی بدری.

دووهم: هاندانی بنیات نانی شارو کۆمه‌لگای گه‌شت و گوزاری و جیگای بووژانه‌وه و ئوتیل و خانووی گه‌شت و گوزاری.

سێیه‌م: دروستکردن و به‌کریدان و به‌کریتنی خواردنگه و گازینۆ و چایخانه و جیگای رابواردن و سه‌یرانگا و مه‌له‌وانگه‌ی ده‌ستکرد و سروشتی و شوینی به‌فهره‌خلیسکی و هی دی.

چوارهم: هاوکاری کردن له‌گه‌ل سه‌ندیکا و ریکخراوه‌پیشه‌یی و جه‌ماوه‌رییه‌کان و به‌پی توانا ره‌خساندنی هه‌موو جۆره ئاسانکاری یه‌ک بۆیان له‌پیناوی خولقاندنی بزووتنه‌وه‌یه‌کی به‌رفراوانی گه‌شت و گوزاری.

پینجه‌م: په‌زنامه‌ندی ده‌ربهرین له‌سه‌ر پیدانی مۆله‌ت به‌کۆمپانیاو نووسینگه‌و بریکاره‌کانی سه‌فه‌رو گه‌شت و گوزاری ناوخۆ هاندانی سه‌فه‌ری گه‌شت و گوزاری.

شه‌شه‌م: پیشکesh کردنی خزمه‌تگوزاری پیویستی پاره‌گۆرینه‌وه له‌ناوچه‌و ده‌زگا گه‌شت و گوزارییه‌کاندا به‌هاوئا‌ه‌نگی و ریکه‌وتن له‌گه‌ل لایه‌نه په‌یوه‌ندیداره‌کاندا.

هه‌وتهم: ریکه‌وتن له‌گه‌ل ده‌سته‌و کۆمپانیا و تاکه‌تاکه‌ی خه‌لکیشدا له‌ناوه‌وه‌ی هه‌ریم و ده‌ره‌وه‌یدا و ئه‌مه‌ش وه‌رگرتنی په‌زنامه‌ندی سه‌رکایه‌تی ئه‌نجومه‌نی وه‌زیرانی پیداه‌وی.

ههشتهم: هاوئاھەنگی کردن له گەڵ وەزارەتەکان و لایەنی پەيوەندیدار له بوارهکانی گەشت و گوزاری دا.

نۆیەم: هاوکاری و هاوئاھەنگی کردن له گەڵ دەستەیی وەبەرھێنان له هەریم دا بۆ پراکیشانی وەبەرھێنەر بۆ ناو هەریم له چوارچۆیەیی پلان و ئەو یاسایانەیی بۆ ئەم مەبەستە دەرچووینراون.

- پیکھاتەیی وەزارەت -

ماددەیی سییەم:

یەكەم: وەزارەت لەم پیکھاتانەیی خوارەو پیککۆت:-

أ- وەزیر: سەرۆکی بالۆ بەرپرسی ئیشوکاری ئاراستەکردنی سیاسەتی وەزارەتەکەییە و سەرپەرشتی و چاودێرییان دەکات و هەموو بریارو فرمان و پێنمایەکیش کە پەيوەندی بە ئەرك و فرمان و پیکھاتە و دەستەلات و کاروباری دیکەیی هونەری و دارایی و کارگێری و پیککۆستی وەزارەتەکەو هەبێ، بە پێی حوکمەکانی ئەم یاسایە له وەزیرەو دەر دەچن و خۆی سەرپەرشتیان دەکات و بەرپرسیشە له بەر دەم ئەنجومەنی وەزیراندا، چونکە خۆی ئەندامیکی هاوکاری ئەنجومەنەکەییە و بۆی هەییە هەندێ له دەستەلاتەکانی خۆی بەت بە بریکاری وەزارەتەکەیی یان بە بەرپۆه بەرگشتییەکان یاخود بە هەر فرمانبەریکی وەزارەتەکەیی کە خۆی بەشیایوی بزانی.

ب- بریکاری وەزارەت: له چوارچۆیەیی ئەو دەستەلاتانەیی کە پێی دەسپێردری له ئاراستەکردن و سەرپەرشتی کردنی کاروباری وەزارەتەکەدا، یاریدەیی وەزیر دەدات و مەرجیشە برۆانامەیی بەرایی زانکۆیی هەبێ.

ج- نووسینگەیی وەزیر: فرمانبەریک بەپلەیی بەرپۆه بەر بەرپۆهیی دەبات کە برۆانامەیی بەرایی زانکۆیی هەبێت و ژمارەییەک له فرمانبەریش یاریدەیی دەدەن.

د- نووسینگەیی بریکاری وەزارەت: فرمانبەریک بەپلەیی بەرپۆه بەر بەرپۆهیی دەبات کە برۆانامەیی بەرایی زانکۆیی هەبێت و ژمارەییەک له فرمانبەریش یاریدەیی دەدەن.

ه- راوێژکاران: ژمارەییان له چوار راوێژکار زیاتر نابێ، مەرجیشە برۆانامەیی بەرایی زانکۆییان هەبێ و خاوەن ئەزمون و کارامەیی بن.

و- بەرپۆه بەراییەتی گشتیی کارگێری و دارایی: بەرپۆه بەرپۆهیی گشتی سەرۆکایەتی دەکات

کە برۆانامەیی بەرایی زانکۆیی هەبێ و خاوەن ئەزمون و پەسپۆریی بێ.

ز- بهرپوه بهرایه تیی گشتیی شوینه واره کان: بهرپوه بهریکی گشتی خاوهن بروانامه ی بهرایی زانکو سه روکایه تی دهکات و بهرپوهی دهبات، به مهرجیک خاوهن شارهزایی و پسپوپی بی.

دووهم: له هه پارێزگایه ک له پارێزگاکانی هه ریم بهرپوه بهرایه تییه کی گشتی بو گه شت و گوزار داده مه زری و بهرپوه بهریکی گشتی خاوهن بروانامه ی بهرایی زانکو سه روکایه تی دهکات و بهرپوهی دهبات به مهرجیک خاوهن شارهزایی و پسپوپی بی له و بواره دا.

سییه م:

أ- نه نجومه نی راویژکاریی وهزاره ت پیکدیته له :-

۱- وهزیر: سه روکه.

۲- بریکاری وهزاره ت: نه ندامه و له کاتی ئاماده نه بوونی وهزیر سه روکایه تی نه نجومه نه که دهکات.

۳- بهرپوه بهره گشتیه کان : نه ندامن.

۴- راویژکارو شارهزایان: نابیی ژماره یان له سی که س زیاتر بی: نه ندامن. به مهرجیک خاوهن بروانامه ی بهرایی زانکو بن و شارهزایی و پسپوپیان هه بی.

ب - نه نجومه ن له سه ر داواکردنی وهزیر و له کاتی پیویستدا کو ده بیته وه.

ج - نه نجومه ن راسپارده کانی پیشکش به وهزیر دهکات و نه گهر په سند کرا شیوه ی برپاری وهزاری وهرده گری.

ماده ی چواره م:

یه که م: به پیره ویکی تایبه تی کاروتایبه ت مه ندی یه کانی پیکهاته ی وهزاره ت ده ستنیشان ده کری.

دووهم: وهزیر بوی هه یه هه ریه ک له و بهرپوه بهرایه تیا نه یان به شه کان یان هوبه کانی نیو پیکهاته ی وهزاره ت به پیی پیویستی کاره کانیان دامه زینی یان لیکیان بدات یان هه لیان وهشینیتیه وه.

ماده ی پینجه م:

یه که م: یاسای دهزگای گشتی گه شت و گوزاری هه ریمی کوردستان ژماره (۳۹) ی سالی ۲۰۰۴ که له نه نجومه نی نیشتمانیی کوردستان - عیراق ده رچوو هه لده وه شیتیه وه.

دووهم: هه موو ماف و ئیمتیاریکی دهزگای گشتی گه شت و گوزار له هه ردوو ئیداره ی سلیمانی و هه ولیر ده درین به وهزاره تی گه شت و گوزار له هه ریمدا.

ماددهی شه شه م:

كار به هيج ده قیك ناكری گهر له گهل حوكمه كانی ئەم یاسایه ناكۆك بی.

ماددهی جه وته م:

وه زیر بۆ ی ههیه رینمای پیویست بۆ ئاسانکاری کردن له جیبه جی کردنی حوكمه كانی ئەم یاسایه ده رچوینی.

ماددهی هه شه م:

پیویسته ئەنجومه نی وه زیران ولایه نه په یوه ندره كان حوكمه كانی ئەم یاسایه جیبه جی بکه ن.

ماددهی نۆیه م:

ئەم یاسایه له رۆژی ده رچوونی كاری پی ده كری و له رۆژنامه ی فه رمی (وه قاییعی كوردستان) بلاوده كریته وه .

مسعود بارزانی

سه رۆکی هه ری می كوردستان - عیراق

هه ولیتر

١٤/به فرانبار/٢٧٠٦ ی كوردی

٢٠٠٧/٠١/٠٤ ی زایینی

١٤/ذو الحجة / ١٤٢٧ ی كۆچی

هۆكاره كانی دانانی ئەم یاسایه

له بهر ئەوهی هه ری می كوردستان - عیراق سروشتی كی گه شت و گوزاری له پروی هاوینه هه وار و شوینی گه شت و گوزار و جیگه ی ئاسه وار و مه زارگه ی ئایینی هه یه و گه شت و گوزاریش گرنگیه کی زۆری هه یه، چونكه سه رچاوه یه کی سه ره کی یه له سه رچاوه كانی سامانی نیشتمانی و هۆیه کی كاریه بۆ ناساندنی كه له پووور و شاره ستانیه تی گه لی كوردستان به جیهان و له پیناوی هاندانی بزوتنه وه ی گه شت و گوزاری و راكیشانی گه شتیاران له ریگه ی شوینه گه شت و گوزاری یه تازهو هاوچه رخه كانی و بۆ دامه زاندنی وه زاره تیك له هه ری مدا بۆ به دیهینانی ئه رك و ئامانجه كانی و بۆ روونکردنه وه ی پیکهاته و ده سه له ته كانی ئەم یاسایه ده رچوینرا.